

Turinys

V. Orai

Orų pėdsakais	2
Kokie bus orai?	4
Orų stebėjimas ir matavimas: temperatūra.....	6
Orų stebėjimas ir matavimas: debesys ir krituliai	7
Kodėl pučia vėjas?	10
Kaip skaityti klimatogramą?	12
Orų negandos Lietuvoje	13
Šilumos pasiskirstymas Žemėje	14
Įsivertinimas	18

VI. Žmonių ekonominė veikla

Ekonominės veiklos sritys.....	19
Ką mano pusryčiai turi bendro su žemės ūkiu?	20
Javai – Lietuvos žemės ūkio pagrindas	21
Kas yra ekologinis žemės ūkis?	22
Dviračių gamyba – moderni pramonė Lietuvoje.....	24

Paslaugų įvairovė mūsų mokykloje.....	25
Tavo drabužių istorija.....	26
Nuo turgaus iki internetinės parduotuvės.....	27
Kodėl yra tiek daug transporto?	28
Įsivertinimas	29

VII. Kur mes gyvename?

Gyventojų pasiskirstymas Lietuvoje	30
Gyvenimas mieste	31
Gyvenimas kaime	32
Miestas ir jo apylinkės papildo vienas kitą	33
Kas yra teritorijų planavimas?	34
Įsivertinimas	35
Pasaulio politinis žemėlapis.....	36

Mielieji moksleiviai,

atliekant kai kurias užduotis šiame sąsiuvinyje, teks naudotis geografijos vadovėliu ŽEMĖ 6, gana dažnai prireiks ir geografijos atlaso. Tam, kad darbas vyktų sparčiau, kai kuriose užduotyse nurodomi simboliai:

 – naudotis geografijos vadovėliu;

 – ieškoti informacijos internete;

 – pasitelkti geografijos atlasą;

 8–9 p. – temos puslapis vadovėlyje.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

Projekto vadovas Rytas Šalna

Autoriai: Lina Barauskienė, Angelė Pakamorienė,

Rytas Šalna, Salvinija Vaičiūnienė

Kalbos redaktorė Renata Levickienė

Dizainerė ir maketuotoja Indrė Salanginaitė

Viršelio autorė Indrė Salanginaitė

© Lina Barauskienė, Angelė Pakamorienė, Rytas Šalna, Salvinija Vaičiūnienė

© Leidykla „Briedis“, 2025

ISBN 978-609-494-213-6

BRIEDIS

Iliustracijų šaltiniai:

Marius Zavadskis; www.dreamstime.com: Rolmat; Orest Lyzhechka; Frogtravel; Dennis Thompson; Staphy; Evellean; Alexmstudio; Iuliya Blizniakova; Pavel Naumov; Jheric1983; Ivan Kokoulin; Vlue; Astrid Gast; Larry; Jordan9297597; Lunamarina; Pazemin; Joa Souza; Michele Ursi; BiancoBlue; Anyaberkut; Lenutaidi; Eval Miko; MNStudio; Pahham; Dinozaver; Laurentiu Iordache; Valentin M Armianu; Ken Cole; Bidouze Stephane; Paura; Branislav Kapetanovic; Yulia Ryabokon; Tatiana Grozetskaya; Oleh Bilovus; Oleg Seleznev; Sergey Uryadnikov; Vladimir Melnik; Biletskiy; www.shutterstock.com: Dennis MacDonald; sirttravelalot.

Lina Barauskienė, Angelė Pakamorienė,
Rytas Šalna, Salvinija Vaičiūnienė

žemė

Geografijos pratybų sąsiuvinis
6 klasei

II dalis

1 Dviračio gamybos etapai

1. Atpažink, kurie dviračio gamybos etapai užfiksuoti šiose nuotraukose.

a) Sunumeruok etapus eilės tvarka nuo ① iki ⑦.

b) Po kiekvienu etapu įrašyk jį atitinkančią veiklą. Pasirink iš sąrašo.

Rėmo dažymas / Dviračio kokybės testas / Dviračio surinkimas / Dviračių pardavimas / Dizaino sukūrimas / Produkcijos sandėliavimas / Ratų surinkimas

2. Išskirk du etapus, kuriuose, tavo manymu, reikalinga kvalifikuota darbo jėga. Parašyk, kokios kvalifikacijos reikia šiems darbuotojams.

2 Dviračių gamyba – svarbus verslas

Šiame tekste praleisti svarbūs geografiniai žodžiai. Įrašyk juos reikiamose vietose.

eksportas / gamtos išteklių / importas / konvejeris / paklausa / žaliąją ekonomiką

Dviračiai Lietuvoje gaminami daugiau kaip 70 metų. Jų naudojimą skatina Gamybos procesas yra modernus, dviračių surinkimą paspartina Lietuva negali pasigaminti visų dalių, todėl didžiąją dalį sudaro jų Dabar ypač auga elektrinių dviračių Nors tokios priemonės brangios, bet jas naudojant taupomi Dviračių gamintojams labai svarbus Tai leidžia sėkmingai plėtoti verslą.

1 Paslaugos mokykloje

1. Kokios paslaugos teikiamos tavo mokykloje? Pažymėk ✓.

☐ Administravimas	☐ Patalpų valymas
☐ Aplinkos tvarkymas	☐ Plaukimo baseinas
☐ IT priežiūra	☐ Popamokinis ugdyimas
☐ Biblioteka	☐ Psichologo konsultacijos
☐ Maitinimas	☐ Sporto salės nuoma
☐ Mokinių pavėžėjimas	☐ Sveikatos priežiūra

2. Kokios 1 užduotyje nenurodytos paslaugos dar teikiamos tavo mokykloje?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Įvertink paslaugų, kuriomis naudojiesi mokykloje, dažnumą.

Kaip dažnai naudojiesi bibliotekos paslaugomis?

Dažnai / Retai / Nesinaudoju

Ar teko lankytis pas mokyklos psichologą?

Daug kartų / Kelis kartus / Niekada

Kaip dažnai naudojiesi valgyklos paslaugomis?

Kasdien / Kartais / Niekada

Ar po pamokų lankai kokius nors būrelius?

Kasdien / Kelias dienas / Nelankau

4. Nurodyk, į ką kreiptis mokykloje, jeigu reikėtų:

- pataisyti sulūžusią kėdę –
- pasiimti naują vadovėlį –
- išspręsti sveikatos problemą –
- pašalinti interneto trikdžius –
- išsiimti mokinio pažymėjimą –
- išspręsti mokinių konfliktą –
- organizuoti visuotinį tėvų susirinkimą –
- užsirašyti į Jaunųjų geografų būrelį –

Paslauga:

Ar tenkina paslaugos kokybė?

Ar paslauga lengvai pasiekiamą?

Ar paslauga padeda mokytis arba gerinti savijautą?

2 Paslaugų kokybė

Išsirink vieną mokyklos paslaugą (pavyzdžiui, mokytojo darbas, maitinimo paslaugos, biblioteka, psichologo paslaugos, socialinio pedagogo darbas) ir įvertink ją pagal pateiktus kriterijus (+ prastai, ++ vidutiniškai, +++ gerai).

3 Paslaugų aprašymas

Pasirink norimą paslaugą ir trumpai ją aprašyk. Pavyzdžiui:

A Mokyklos psichologo paslaugos: kuo psichologas gali padėti mokiniui? Kada verta kreiptis į psichologą?

B Mokyklos biblioteka: kokių knygų galima rasti bibliotekoje? Kaip naudotis bibliotekos paslaugomis?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1 Mano mokyklinė uniforma

1. Apžiūrėk savo mokyklinę uniformą arba tuos viršutinius drabužius, kuriuos vilki mokykloje, ir nurodyk, iš kokių pluoštų jie pagaminti.

A drabužis: Pluoštas (-ai):

B drabužis: Pluoštas (-ai):

C drabužis: Pluoštas (-ai):

D drabužis: Pluoštas (-ai):

2. Padaryk išvadą apie savo drabužių sudėtį.

.....

2 Laiškas drabužių gamintojui

Tikėtina, kad tavo spintoje yra drabužių, kurie pagaminti vargin-gose besivystančiose šalyse. Įsi-vaizduok, kad turi galimybę pa-rašyti žinutę mokytojo parink-tam darbuotojui (medvilnės au-gintojui, audėjui, medvilnės dažy-tojui, siuvėjui). Atkreipk dėmesį į jo darbo sąlygas, uždarbį, pavojų sveikatai.

3 Mano elgesys su drabužiais

Perskaityk situacijas ir kiekvienai jų priskirk tinkamą patarimą, kaip tu gali prisidėti prie atsakingos mados kultūros.

dalyvauti drabužių mainuose / pirkti mažiau, bet kokybiškų drabužių / pirkti panaudotus drabužius / remti tvarius prekių ženklus / tinkamai prižiūrėti savo drabužius

Situacijos aprašymas	Patarimas
Kiekvienai progai perku daug pigių drabužių, išleidžiu nemažą pinigų sumą, tačiau iškyla problema, nes sunku juos derinti ir atrodo, kad ir vėl neturiu kuo apsirengti.	
Nesilankau vintažinėse ir dėvėtų drabužių parduotuvėse, nors skaičiau, kad tai puikus būdas įsigyti unikalių ir kokybiškų dalykų, kartu mažinant naujų drabužių poreikį ir atliekų kiekį.	
Draugė pasakojo, kad ji dalyvavo mokykloje surengtoje drabužių mainų akcijoje ir taip atsinaujino aprangą be papildomų išlaidų.	
Televizijos laidoje buvo rodoma, kad tinkama drabužių priežiūra (skalbimas žemoje temperatūroje, retas skalbimas, tinkamas lyginimas) gali pailginti dėvėjimo laiką ir sumažinti poreikį juos dažnai keisti.	
Skelbimas žurnale: „Iššokite prekių ženklų, kurie skatina tvarumą, naudoja ekologiškas medžiagas, mažina anglies pėdsaką ir užtikrina geras darbo sąlygas.“	

1 Apsipirkimo būdai

1. Parink tinkamiausią apsipirkimo būdą nurodytiems žmonėms. Pagrįsk savo pasiūlymus.

	Apsipirkimo būdas	Pagrindimas
6 klasės draugių išvyka į miestą		
Jauna trijų asmenų šeima		
35 metų programuotojas		
50 metų mokytoja		
70 metų pensininkas		

2. Naudokis 👁 ir palygink apsipirkimo skirtingose vietose pranašumus ir trūkumus.

	Pranašumai	Trūkumai
Miesto centre		
Prekybos centre		
Internete		

2 Internetinė prekyba

Pasirink tris pašnekovus ir užduok jiems klausimus apie internetinę prekybą.

Klausimai	1	2	3
Ar teko pirkti internetinėje parduotuvėje?			
Kokie internetinės prekybos pranašumai?			
Kokie internetinės prekybos trūkumai?			
Kodėl internetinės parduotuvės tampa vis populiarsnės?			

1 Transporto priemonės

Naudokis 👁 (62 p. 1 pav.) ir nurodyk kuo daugiau transporto priemonių. Atkreipk dėmesį į sausumos, vandens ir oro transportą.

Sausumos transportas

Vandens transportas

Oro transportas

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2 Transporto rūšių pranašumai ir trūkumai

Kiekvienai transporto rūšiai parink tinkamą apibūdinimą.

brangus vežimas / darko kraštovaizdį / dėl avarijų didelė tarša / didelis greitis / kelia didelį triukšmą / labai teršia aplinką / manevringas / mažas greitis / nemanevringas / pigiausias vežimas / veža nedaug keleivių / vienu metu veža daug keleivių

Transportas	Pranašumai	Trūkumai
Lėktuvas		
Lengvasis automobilis		
Traukinys		
Laivas		

3 Krovinių pervežimas

Įsivaizduok, kad dirbi transporto įmonėje ir turi užtikrinti, kad tam tikros prekės būtų pristatytos į paskirties vietą. Apsvarstyk, kokią transporto priemonę naudotum tam tikriems kroviniams pervežti. Paaiškinink savo pasirinkimą.

1 atvejis: automobilių pardavėjas prašo iš Miuncheno (Vokietija) į Kauną pristatyti 40 naujų automobilių. Pristatyti reikia per dvi dienas.

Transporto priemonė:

Pagrindimas:

.....

2 atvejis: plantacijos savininkas iš Ekvadoro parduoda bananus prekeiviui Lenkijoje. Transportas iš Pietų Amerikos į Europą turėtų kainuoti kuo mažiau.

Transporto priemonė:

Pagrindimas:

.....

Puikiai – viską supratau ir galiu paaiškinti kitiems.

Gerai – beveik viską supratau, bet negaliu paaiškinti kitiems.

Patenkinamai – ne viską supratau, turiu dar pasimokyti.

Silpnai – buvo sunku, nesupratau, turiu konsultuotis su mokytoju.

Įsivertinimas

VI skyrius
Žmonių ekonominė veikla

Šiame vadovėlio skyriuje daug visko sužinojai ir išmokai. Elkis sąžiningai ir įsivertink žinių lygį. Jei matysi, kad tam tikrų žinių dar trūksta, ko nors negali ar nemoki padaryti, galėsi grįžti į vadovėlį ir pasikartoti arba kreiptis į geografijos mokytoją.

41 Ekonominės veiklos sritys 36–37 p.

- a) Galiu išvardyti tris pagrindines ekonominės veiklos sritis.
- b) Galiu įvairias veiklas priskirti atitinkamoms ekonominės veiklos sritims.

42 Ką mano pusryčiai turi bendro su žemės ūkiu? 38–39 p.

- a) Galiu paaiškinti, koks ryšys tarp mano mitybos įpročių ir žemės ūkio.
- b) Galiu atpažinti vietinius ir atvežtinius maisto produktus.

43 Javai – Lietuvos žemės ūkio pagrindas 40–41 p.

- a) Galiu išvardyti pagrindines žemės ūkio veiklas.
- b) Galiu paaiškinti, kokių sąlygų reikia javams augti.
- c) Galiu pakomentuoti žemės ūkio produkcijos kelią nuo lauko ir vartotojo.

44 Kas yra ekologinis žemės ūkis? 46–47 p.

- a) Galiu nurodyti pagrindinius tradicinio ir ekologinio ūkininkavimo skirtumus.
- b) Galiu apibūdinti ekologinio ūkininkavimo pranašumus.

45 Dviračių gamyba – moderni pramonė Lietuvoje 52–53 p.

- a) Galiu paaiškinti, kas būdinga pramoninei gamybai.
- b) Galiu pakomentuoti dviračių gamybos etapus.
- c) Galiu nurodyti, kuo skiriasi eksportas ir importas.

46 Paslaugų įvairovė mūsų mokykloje 54–55 p.

- a) Galiu išvardyti mokykloje teikiamas paslaugas.
- b) Galiu paaiškinti, kuo svarbus paslaugų sektorius.

47 Tavo drabužių istorija 56–59 p.

- a) Galiu bendrais bruožais paaiškinti savo kasdienių drabužių gamybos ypatumus.
- b) Galiu išsakyti nuomonę, kaip galima prisidėti prie atsakingos mados kultūros.

48 Nuo turgaus iki internetinės parduotuvės 60–61 p.

- a) Galiu išvardyti skirtingus apsipirkimo būdus.
- b) Galiu palyginti skirtingų apsipirkimo būdų pranašumus ir trūkumus.

49 Kodėl yra tiek daug transporto? 62–63 p.

- a) Galiu išvardyti pagrindines transporto rūšis.
- b) Galiu nurodyti pagrindinių transporto rūšių pranašumus ir trūkumus.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Vardas, pavardė

Data

Man šiame skyriuje patiko:

.....

.....

.....

Dar reikėtų pasimokyti:

.....

.....

.....